

RIKSDAGENS SVAR 194/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd samt lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (RP 149/2010 rd).

Beredning i utskott

Kulturutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (KuUB 8/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 3 § 3 punkten, 5 b, 7, 7 a, 7 b och 15 §, 16 § 1 mom. 3 punkten, 16 a § 2 och 3 mom. samt 17 och 20 §,

av dem 5 b och 7 b § sådana de lyder i lag 345/2004, 7 och 7 a § sådana de lyder i lag 408/2005, 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 570/1994, 1277/2000, 1427/2001 och 345/2004, 16 § 1 mom. 3 punkten och 20 § sådana de lyder i lag 1388/2007, 16 a § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1427/2001 och 17 § sådan den lyder i lagarna 920/1997, 1099/2000 och 1388/2007, samt *fogas* till 25 b §, sådan den lyder i lag 706/2008, ett nytt 2 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

— — — — —
3) *stödmånad* en månad under vilken studeranden får studiepenning eller bostadstillägg,
— — — — —

5 b §

Tillräcklig framgång i studierna

Framgången i studierna följs årligen. Framgången i studierna anses tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stöttid som fastställts för studierna i fråga.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsätta även om studieprestationerna är otillräckliga, om den studerande anför särskilda skäl till att studierna tillfälligt fördröjts. Godtagbara skäl kan vara att den studerande eller en nära anhörig drabbats av sjukdom eller att den studerande befinner sig i en svår livssituation eller något annat särskilt skäl av tillfällig natur.

Utbetalningen av studiestödet kan fortsätta för en viss tid om studieprestationerna är otillräckliga och framgången i studierna anses kräva särskild uppföljning. När tidsfristen gått ut kan studiestöd beviljas, om den studerandes studier har framskridit tillräckligt inom den utsatta tiden. I högskolestudier kan utbetalningen av studiestödet fortsätta högst till utgången av läsåret. I studier vid andra läroanstalter ska den studerande visa att studierna framskridit inom den utsatta tiden på det sätt som Folkpensionsanstalten förutsätter.

Studiestödet upphör om den studerande inte svarar på begäran om utredning eller inte anger godtagbara skäl till att studierna framskrider långsamt. I högskolestudier upphör studiestödet vid utgången av den termin under vilken uppföljningen av studieframgången görs.

Studiestödet kan återkrävas, om antalet studieprestationer varit synnerligen litet och det av omständigheterna framgår att den studerande inte ens haft för avsikt att studera på heltid.

Efter att studiestödet dragits in kan stödet beviljas på nytt när studierna framskridit tillräckligt efter att stödet upphört.

Närmare bestämmelser om bedömningen av tillräcklig framgång i studierna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Tidsbegränsningar

Studiestöd beviljas för den tid då den studerande bedriver heltidsstudier. Studier som omfattar minst åtta veckor i en följd berättigar till två stödmånaders studiestöd.

Studiestöd för högskolestudier kan fås för högst 70 stödmånader.

Den tid som berättigar till stöd för avläggande av en högskoleexamen bestäms på basis av examens omfattning enligt universitetslagen eller yrkeshögskolelagen så att den tid som berättigar till stöd är högst nio stödmånader per sådant läsår som innefattas i examens omfattning, utökad med tio stödmånader. För ett sådant halvt läsår som följer på de fulla läsåren är den tid som berättigar till stöd dock fem stödmånader.

Om en studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, beviljas studiestödet separat för avläggandet av den lägre och den högre högskoleexamen. Den tid som berättigar till stöd uppgår dock sammanlagt till högst den stödtid som bestäms i enlighet med 3 mom. utifrån dessa examinas sammanlagda omfattning. Den tid som berättigar till stöd i fråga om en sådan lägre och högre högskoleexamen i vilken huvudämnet eller den ämnesgrupp till vilket huvudämnet hör är asiatiska och afrikanska språk och kulturer är dock sammanlagt högst 64 stödmånader.

För avläggande av vetenskapliga, konstnärliga eller yrkesinriktade påbyggnadsexamina vid en högskola kan studiestöd fås för sammanlagt högst nio stödmånader.

I fråga om en examen som avläggs vid en utländsk högskola bestäms den tid som berättigar till studiestöd på de grunder som anges ovan och på basis av examens omfattning och läsårets längd.

Om en studerande som har beviljats studiestöd för högskolestudier men som inte har avlagt högskoleexamen inleder studier för en andra högskoleexamen, beaktas de stödmånader som använts för avläggande av den tidigare examen vid uträknandet av den tid som berättigar till stöd. Om den studerande har antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen beaktas de stödmånader som använts för avläggande av den tidigare examen vid uträknandet av examinas sammanlagda stödtid.

Närmare bestämmelser om maximitiden för studiestöd för högskoleexamina av olika omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad examen kan studiestöd fås för högst den tid

som avses i 31 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning. Inom gymnasieutbildning kan studiestöd fås för högst den tid som avses i 24 § 1 mom. i gymnasielagen.

7 a §

Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen kan förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Villkoret för en förlängning av maximitiden är att

1) den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl, och

2) studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen.

Studiestöd enligt denna paragraf kan beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader.

Närmare bestämmelser om ansökan om förlängning och om grunderna för beviljande av förlängning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

En stödmånad anses förbrukad när studiepenningen eller bostadstillägget för stödmånaden har betalats ut.

Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av mars kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningsstid som avses i 23 §.

Återkrav medför inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen för studielån beviljas studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. Statsborgen beviljas även sådana studerande som enligt 20 § inte beviljas studiepenning. En högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan.

Statsborgen beviljas dessutom en sådan studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder,

1) för vars underhåll betalas barnbidrag och som studerar vid en annan läroanstalt än ett gymnasium och som på basis av sina föräldrars inkomster är berättigad till studiepenning, eller

2) som har fyllt 18 år och på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning.

Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 § i denna lag.

Statsborgen beviljas inte studerande

1) som avtjänar frihetsstraff,

2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat, eller

3) som har en betalningsstörning som registrerats i ett sådant kreditupplysningsregister som avses i 4 kap. i kreditupplysningslagen (527/2007).

Statsborgen kan dock beviljas trots att den studerande har en betalningsstörning som avses i 4 mom. 3 punkten, om

1) betalningsstörningen gäller ett enskilt fall och ett litet belopp samt en skäligt lång tid har förflutit från registreringen,

2) skulden som föranlett anteckningen har betalats, eller

3) det i övrigt finns särskilt skäl för att bevilja statsborgen.

Statsborgen för studielån beviljas för högst ett läsår i sänder. Beslutet om beviljande av statsborgen kan dock omfatta statsborgen för juni och juli före läsåret. Om studierna varar högst 12

månader kan statsborgen för studielån beviljas genom ett enda beslut för hela studietiden.

16 §

Statsborgens storlek

Beloppet av statsborgen för studielån per stödmånad är

3) 600 euro för studerande som studerar utomlands.

16 a §

Ränteunderstöd

Ett villkor för att ränteunderstöd ska beviljas är att låntagaren har haft skattepliktig inkomst till ett belopp av i genomsnitt högst 1 195 euro per månad under fyra månader närmast före den månad då räntan normalt förfaller till betalning. En värnpliktigs räntor på studielån som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden betalas dock inte som ränteunderstöd utan som militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993).

Om låntagaren försörjer egna minderåriga barn eller makens minderåriga barn som bor hos låntagaren, är den övre inkomstgränsen för ränteunderstöd dock

1) 1 380 euro i månaden, om antalet barn är ett,

2) 1 430 euro i månaden, om antalet barn är två,

3) 1 515 euro i månaden, om antalet barn är tre eller flera.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att tryg-

ga utkomsten till ett belopp som kallas *fribelopp*. Stipendier som kompletterar studiestödet och är avsedda för studerandeutbyte utomlands beaktas inte. Fribeloppet räknas så att den studerande kan ha

1) inkomster uppgående till 660 euro för varje månad för vilken han eller hon har fått studiepenning eller bostadstillägg, samt

2) inkomster uppgående till 1 970 euro för varje månad för vilken han eller hon inte har fått studiepenning eller bostadstillägg.

Inkomster som har erhållits samma år som studierna inleds men före den månad då studierna inleds eller som har erhållits samma år som studierna avslutas men efter den månad då examen avläggs eller efter att de studier som berättigar till studiestöd har slutförts beaktas inte till den del fribeloppet skulle överskridas på grund av dem. Studier som berättigar till studiestöd anses avslutade när en högskolestuderande har fått studiestöd för den maximala tid som anges i 7 eller 7 a § och som beviljas för studierna i fråga eller när någon annan än en högskolestuderande har avlagt en så stor del av sin examen att de återstående studierna inte längre berättigar till studiestöd. Den studerande ska lägga fram en utredning om när inkomsterna har erhållits.

Om den studerande antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen, avses med den i 2 mom. nämnda månaden då examen avläggs den månad då den högre högskoleexamen avläggs. Den månad då den lägre högskoleexamen avläggs kan dock anses vara den i 2 mom. avsedda månaden då examen avläggs, om den studerande bevisligen avslutat sina studier vid avläggandet av den lägre högskoleexamen.

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka före utgång-

en av mars kalenderåret efter stödåret för att fri-beloppet ska höjas.

20 §

Beaktande av vissa förmåner

Studiepenning beviljas inte en studerande som får dagpenning för studietiden eller motsvarande förmån från sin läroanstalt som till sitt månatliga belopp i genomsnitt överskrider den högsta studiepenning som beviljas för utbildningen i fråga.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den inkomst som intjänats som företagare, lantbruksföretagare eller stipendiat beaktas till det belopp som arbetsinkomst enligt lagen om

pension för företagare (1272/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) har fastställts till.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På bedömningen av tillräcklig framgång i studier som avlagts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 7 och 7 a § om den tid som berättigar till studiestöd tillämpas på studier som inletts den 1 augusti 2011 eller därefter. På studier som inletts före denna tidpunkt tillämpas de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande. Studierna anses ha inletts den 1 augusti 2011 eller därefter, om den studerande vid antagningen har tagit emot en studieplats eller för första gången anmält sig som närvarande för de aktuella studierna den 1 augusti 2011 eller därefter.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning (48/1997) 2 §, 3 § 2 mom. 3 punkten, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom., sådana de lyder, 2, 4 och 4 a §, 5 § 3 mom. och 7 § 1 mom. i lag 346/2004 och 3 § 2 mom. 3 punkten i lag 592/2004, samt

fogas till 7 §, sådan den lyder i lag 346/2004, ett nytt 5 mom. och till lagen en ny 8 §, i stället för den 8 § som upphävts genom lag 346/2004, som följer:

2 §

Utbildning som berättigar till stöd för skolresor

Berättigad till stöd för skolresor är en studerande som är bosatt i Finland och som bedriver heltidsstudier i Finland

1) inom gymnasieutbildning enligt gymnasie-

lagen (629/1998),

2) inom utbildning enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning (630/1998),

3) inom sådan självutbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom fristående examen,

4) inom sådan utbildning enligt lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) som leder till yrkesexamen, eller

5) inom sådan utbildning enligt lagen om Brottsåtgärdsområdets utbildningscentral (1316/2006) som leder till yrkesexamen.

I fråga om vilka studier som är heltidsstudier föreskrivs i lagen om studiestöd (65/1994).

Be rättigad till stöd för skolresor är dock inte en studerande som deltar i utbildning som ordnas som distans- eller privatundervisning eller som avgiftsbelagd service eller i läroavtalsutbildning.

3 §

Villkor för beviljande av stöd för skolresor

Stöd för skolresor kan beviljas en studerande

3) som utnyttjar kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar eller något annat lämpligt eget färdssätt när de villkor som föreskrivs i 4 a § uppfylls.

4 §

Hur resekostnaderna bestäms och räknas ut

När en studerande för sin skolresa anlitar kollektivtrafik, ersätts resekostnaderna för det anlitade färdmedlet enligt den för den studerande billigaste biljettprodukten för en tid som motsvarar en månad.

När en studerande för sin skolresa använder sådan skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar, bestäms resekostnaderna enligt den sträcka som den studerande utnyttjar denna transport. Om skolvägen i ena riktningen består av två eller flera färdsträckor, kan resekostnaderna räknas ut särskilt för varje sträcka.

När stöd för skolresor beviljas på basis av eget färdssätt i enlighet med 4 a §, bestäms resekostnaderna enligt sträckan mellan den studerandes hem och läroanstalten. Resekostnaderna

beaktas dock inte till den del skolresan överstiger 100 kilometer i ena riktningen.

När en studerande utnyttjar annan transport än kollektivtrafik för sin skolresa, utfärdas bestämmelser om grunderna för beräkning av skolresekostnaderna genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. De månatliga resekostnaderna räknas ut enligt 21,5 dagar.

Kostnadsersättning för fristående färdsträckor som understiger fem kilometer betalas inte separat. Ersättning för resekostnaderna för färdsträckorna betalas dock om skolvägen, som är minst tio kilometer i ena riktningen, omfattar fristående färdsträckor som understiger fem kilometer och dessa tillsammans utgör minst fem kilometer.

4 a §

Användning av eget färdssätt

En studerande som använder andra färdssätt än kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar kan beviljas stöd för skolresor på basis av eget färdssätt, om

1) mer än fem kilometer i ena riktningen av den studerandes skolväg inte omfattas av kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar,

2) den studerandes dagliga skolresa med väntetider inberäknade i medeltal tar mer än tre timmar i anspråk per dag under månaden i fråga, eller

3) den studerande under en månad har möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar för i medeltal högst sex skolresor i ena riktningen per vecka.

Stöd för skolresor kan också beviljas på basis av eget färdssätt, om

1) den studerande saknar möjlighet att anlita kollektivtrafik eller skolskjuts som utbildningsanordnaren ordnar på grund av att skolresan av andra skäl än de som avses i 1 mom. blir alltför svår eller ansträngande för den studerande, eller

2) den studerandes skolresa eller färdssätt byts flera gånger under läsåret.

5 §

Beloppet av stödet för skolresor och den studerandes betalningsandel

— — — — —
Stödet är 70 procent av stödet enligt 1 mom., om stödet beviljas på basis av eget färdstätt i enlighet med 4 a § eller om resekostnaderna förorsakas av flera sådana fristående färdsträckor om sammanlagt minst fem kilometer som avses i 4 § 5 mom.

7 §

Beviljande och utbetalning

Stöd för skolresor beviljas av Folkpensionsanstalten. Stöd för skolresor beviljas enligt hela studiemånader från den dag studierna inleds. En studiemånad berättigar till stöd för skolresor, om den omfattar sammanlagt minst 18 sådana dagar i en följd som ingår i studietiden under läsåret.
— — — — —

En studerande som anlitar kollektivtrafik kan köpa en biljettprodukt som stöds med stöd för skolresor tidigast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd inleds och senast 14 dagar före den dag då de studier som berättigar till stöd avslutas.

8 §

Återkrav av stöd för skolresor vid anlitan av kollektivtrafik

Om stöd för skolresor har betalats utan grund eller till ett för stort belopp till en studerande som anlitar kollektivtrafik, kan det belopp som ska återkrävas utgöra högst skillnaden mellan priset på den billigaste biljettprodukt som säljs till andra än studerande som är berättigade till stöd för skolresor för en tid som motsvarar en månad och den studerandes betalningsandel.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 19 november 2010
— — — — —